

ARBEIDSNOTAT ARBEIDSNOTAT

Saksbehandling i skikkethets saker i lærerutdanningen

Knut Bratlie

Arbeidsnotater fra Høgskolen i Buskerud

Nr. 64

**Saksbehandling i skikkethetsaker i
lærerutdanningen**

Av

Førstelektor Knut Bratlie

Hønefoss 2006

HiBus publikasjoner kan kopieres fritt og videreformidles til andre interesserte uten avgift.

En forutsetning er at navn på utgiver og forfatter(e) angis- og angis korrekt. Det må ikke foretas endringer i verket.

ISSN 0807-447X

1	INNLEDNING	3
2	LOVHJEMMEL FOR SKIKKETHETSVURDERINGEN	5
3	LØPENDE SKIKKETHETSVURDERING.	6
4	SKIKKETHETSVURDERINGEN STARTER FRA DAG EN.	6
5	SÆRSKILT SKIKKETHETSVURDERING § 2.2.ledd	7
6	TVILSMELDING OM SKIKKETHET § 8.	7
7	VARSEL TIL STUDENTEN § 9	8
8	BEHANDLINGEN I SKIKKETHETSNEMNDA § 10	8
9	BEHANDLINGEN I KLAGENEMNDA § 11	9
10	MELDING TIL SAMORDNA OPPTAK OM UTESTENGINEN § 12	9
11	KLAGE OVER VEDTAK OM IKKE-SKIKKETHET	9
12	VEDTAK OM IKKE-SKIKKETHET KAN BRINGES INN FOR SIVILOMBUDSMANNEN	10
13	VEDTAK OM IKKE-SKIKKETHET KAN PRØVES AV DOMSTOLENE, UNIVERSITETS- OG HØGSKOLELOVEN § 4-11	10
14	HVORDAN SKAL SAKSDOKUMENTER I SKIKKETHETSSAKER BEHANDLES ETTER OFFENTLIGHETSLOVEN?	10

Saksbehandling i skikkethetsaker i lærerutdanningen

1 INNLEDNING

Historie

Lovhjemmel for skikkethetsvurdering i lærerutdanningen ble førts innført i 1973 i lov om lærerutdanning av 09.06.1973 nr. 49 § 24 nr. 3 om vurdering og lærervitnemål som lød slik:

”Ved slutten av ei lærerutdanning skal utdanningsinstitusjonen ta endeleg stilling til om kandidaten er skikka for læraryrket, og i tilfelle gje han vitnemål.”

Verken bestemmelsen eller loven ellers hadde egne saksbehandlingsregler for behandlingen av slike saker. Det var derfor de generelle saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven som måtte følges i slike saker.

Det skjedde i praksis lite inntil en fikk Studieplan for allmennlærerutdanningen i 1980. Da ble skikkethetsvurderingen noe mer presis:

”Kvar einskild student skal vurderast i to samanhenger:

A) *Vurdering av om ein student er skikka-eikkje skikka som lærar (jfr. paragraf 24 i lærerutdanningslova og paragraf 17 i forvaltningslova)*

Denne vurderinga skal vere ei totalvurdering av studenten og skal skje med utgangspunkt i siktemålet for lærerutdanninga (jfr paragraf 2 i lova) og i målet for allmennlærerstudiet. I denne vurderinga må det leggjast vekt på korleis studenten fungerer i praktisk lærerarbeid og i samarbeid med barn og vaksne. Dette arbeidet må godkjennast for at studentane skal få lærarvitnemål.

Dersom det blir reist tvil om ein student er skikka som lærar, skal dei pedagogisklærarane, øvingslærarane og faglærarane som har hatt studenten, saman med administrasjonen ta standpunkt i saka. Slike saker skal avgjerast ved slutten av utdanninga, men før den avsluttande vurderinga i studieeininga pedagogisk teori og praksis. Studentar som står i fare for å ikkje få lærarvitnemål, skal ha varsel i god tid.

B) *Avsluttande vurdering av det nivået studenten har nådd ved avslutningen av arbeidet i studieeiningane...”*

Disse reglene som ikke var direkte lovhjemlet gjaldt inntil vi fikk en forskrift til lærerutdanningsloven i 1999. Fordelen med reglene som kom i studieplanen at det sto hvem som skulle foreta vurderingen, men ulempen var at vurderingen først skulle skje ved slutten av studiet. Da vil en i praksis vise tilbakeholdenhet med å stppe studenter som allerede hadde gjennomført 3- 4 års studium.

Hensynene bak regler om skikkethetsvurdering

Det er hensynet til dem studenten primært møter i sitt yrke som ligger bak skikkethetsreglene. For lærerutdanningen betyr det elvene. Det er bare de studenter som kan utgjøre en mulig fare for elevenes liv, fysiske og psykiske helse, rettigheter og sikkerhet som etter gjeldende regler kan utestenges fra yrket som ”ikke skikket” er basert på en avveining. Reglene tar ikke sikte på å ”luke ut” som kanskje ikke egner seg som lærere fordi de kan for lite eller ikke har de beste personlige forutsetninger for yrket. Den løpende evalueringen av studenten og veiledningen av studenten er her det

viktigste. Dette er den viktigste utsilingsmekanismen i lærerutdanningen og fører til at mange slutter under utdanningen. Det er derfor ikke noe mål å øke tallet på tvilsmeldinger. Utestenging bør være det en "sikkerhetsventil". Det er viktig å understreke at studenten kan stryke i så vel praksis som i teori

Antall skikkethetsaker

Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) har i en rapport om evaluering av lærerutdanningene i Norge lagt fram følgende tall saker om skikkethetsvurdering for årene 2003 og 2004 (dvs. før området ble utvidet)

Tvilsmelding: 54

Saker for skikkethetsnemnd: 11

Utestengelser: 2¹

Ot.prp.nr.62 (1988-1989). Lov om universiteter og vitenskapelige høyskoler (universitetsloven)

§47. Ordensforhold (§§62, 63)

[lov-1989-06-16-77-§47](#) (Universitetslov)

Student som oppttrer som beskrevet i § 56 nr. 1 eller 2 eller medvirker til det, eller som tross skriftlig advarsel gjentatt gjør seg skyldig i grovt brudd mot de regler som gjelder på institusjonen, kan styret utestenge helt eller delvis fra institusjonen for inntil ett år.

Vedtaket etter første ledd krever minst seks stemmer. Vedtaket kan ikke påklages.

Studenten har rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsmann.

Kostnaden skal dekkes av institusjonen.

§48. Prøving av vedtak om ordensforhold (§§64-68)

[lov-1989-06-16-77-§48](#) (Universitetslov)

Styrets vedtak om ordensforhold kan studenten bringe inn til prøving ved herreds- eller byretten i den rettskrets institusjonen har sitt sete. Forliksmegling foretas ikke. Studenten må reise saken innen en måned etter mottakelsen av styrets vedtak.

Retten kan prøve alle sider av vedtaket.

Retten skal påskynde saken mest mulig, om nødvendig skal saken behandles utenfor tur.

Bestemmelsene i §47 fjerde ledd gjelder tilsvarende for behandlingen i herreds- eller byretten.

Departementet foreslår at studenten kan bringe vedtak om ordensforhold inn for domstolene til prøving. Man går bort fra at vedtaket kan bringes direkte inn for høyesterett. Departementet mener at saken bør prøves ved herreds- eller byretten i den rettskrets institusjonen ligger. Saken behandles da etter domstolloven og tvistemålsloven, ikke etter straffeprosesslovens regler som nå.

For å få en rask saksbehandling har man funnet det riktig å unnta slike saker fra forliksmegling. Departementet foreslår videre at studenten i slik sak skal få prøvet alle sider av vedtaket. Når det gjelder omfanget av domstolenes prøvelsesrett i sak om ordensforhold, får studenten større rettighet enn det som er vanlig ved overprøving av forvaltningsvedtak. Det vanlige er nemlig at rent skjønsmessige vurderinger i utgangspunktet er unndratt domstolsprøving. Hvis domstolen finner at vilkårene for å reagere er oppfylt, er domstolen i utgangspunktet avskåret fra å prøve om det bør reageres. I sak om ordensforhold får studenten således en større rett enn den for eksempel en offentlig tjenestemann har i en avskjedssak.

¹ Evaluering av Allmennlærerutdanningen 2006, Del 1: Hovedrapport side 62. Rapporten ble presentert av Kunnskapsdepartementet 22.09.2006. Rapporten omfatter alle 20 institusjoner som tilbyr allmennlærerutdanning i Norge. Antall tvilsmeldinger varierer fra 0 til 10 tvilsmeldinger pr. institusjon.

Departementet har ment at studenten bør få betalt omkostningene ved behandlingen i førsteinstansen ved domstolene. Er studenten ikke tilfreds med avgjørelsen, vil han kunne anke den inn for lagmannsretten, men må da selv stå for kostnadene. Han har naturligvis den alminnelige adgang til å kunne søke om fri sakførsel.

Av hensyn til sakens karakter er det i paragrafen tatt inn en bestemmelse om at retten skal påskynde saken mest mulig og om nødvendig behandle den utenfor tur.

[lov-1989-06-16-77](#) (Universitetslov)

Innholdet i bestemmelsene var til behandling av Stortinget ved revisjonen av privathøgskoleloven i 2002, jf. Ot.prp. nr. 69 (2001-2002).

Ot prp nr 77(1997-98) Om lov om oppheving av lov om lærarutdanning av 8. juni 1973 nr. 49 og endringer i enkelte andre lover.

Lov om universiteter og vitenskapelige høyskoler (universitetsloven) av 16.06.1989 nr. 77 hadde ingen regler om skikkethet. Bare disse bestemmelsen om ordensforhold

§47. Ordensforhold

Student som opptrer som beskrevet i §56 nr. 1 eller 2 eller medvirker til det, eller som tross skriftlig advarsel gjentatt gjør seg skyldig i grovt brudd mot de regler som gjelder på institusjonen, kan styret utestenge helt eller delvis fra institusjonen for inntil ett år.

Vedtaket etter første ledd krever minst to tredelers flertall. Vedtaket kan ikke påklages.

Studenten har rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsmann.

Kostnaden skal dekkes av institusjonen.

§48. Prøving av vedtak om ordensforhold

Styrets vedtak om ordensforhold kan studenten bringe inn til prøving ved herreds- eller byretten i den rettskrets institusjonen har sitt sete. Forliksmegling foretas ikke. Studenten må reise saken innen en måned etter mottakelsen av styrets vedtak.

Retten kan prøve alle sider av vedtaket.

Retten skal påskynde saken mest mulig, om nødvendig skal saken behandles utenfor tur.

Bestemmelsen i §47 fjerde ledd gjelder tilsvarende for behandlingen i herreds- eller byretten.

Denne loven ble opphevet 1 jan 1996 av [lov 12 mai 1995 nr. 22](#).

Den gamle Universitets- og høyskoleloven av 12.05.1995 nr. 22 hadde et eget kapittel om lærerutdanning, kap.10 a som ble gitt 19.03.1999 og trådte i kraft 1.august 1999. Styret selv fatter beslutning om en student er skikket etter reglene i universitets- og høyskoleloven § 54c nr 3 og 4.

2 LOVHJEMMEL FOR SKIKKETHETSVURDERINGEN²

Hjemmel: lov om universitet og høyskoler av 01.04.2005 nr. 15 § 4-10. som lyder slik:

Utstenging etter skikkethetsvurdering¹

(1) Kongen kan fastsette at i enkelte utdanninger skal institusjonen vurdere om den enkelte student er skikket for yrket. Skikkethetsvurdering skal foregå gjennom hele studiet.

(2) Vitnemål for fullført utdanning forutsetter at studenten er vurdert som skikket for yrket.

(3) Styret selv² eller institusjonens klagenemnd, jf. §5-1, kan etter innstilling fra en egen skikkethetsnemnd vedta at en student ikke er skikket for yrket. En student som ikke er skikket for yrket, kan utestenges fra studiet.

² Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) Om lov om universiteter og høyskoler

(4) Vedtak om at en student ikke er skikket og om utestenging, treffes med minst to tredels flertall. Vedtak kan påklages av studenten etter reglene i forvaltningsloven.³ Departementet eller særskilt klageorgan oppnevnt av dette, jf. §5-1 sjuende ledd, er klageinstans.

(5) Studenten har rett til å la seg bistå av advokat⁴ eller annen talsperson fra sak er reist i skikkethetsnemnda. Utgiftene til dette dekkes av institusjonen.

(6) Departementet gir forskrift om skikkethetsvurdering i de enkelte utdanninger.

Bestemmelsen er en videreføring av universitets- og høyskoleloven § 42b og privathøyskoleloven §9 femte ledd, jf kgl. res. 5. september 2003.

Forskrift om skikkethetsvurdering av 30.06.2006 nr. 859 trådte i kraft 01.08.2006. Forskriften erstattet forskrift av 10.10.2005 nr. 1193 om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene. Den nye forskriften gjelder både for de studenter som påbegynte lærerutdanningen høsten 2006 og for de som hadde begynt på utdanningen tidligere, jfr. forskriften § 13.

Den nye forskriften har utvidet området for skikkethetsvurdering til å omfatte en rekke nye utdanninger og omfatter i alt 24 forskjellige utdanninger. For høyskolen i Buskerud omfatter forskriften allmennlærerutdanning (ALU), praktisk pedagogisk utdanning (PPU), foruten optikerutdanningen, radiografutdanningen og sykepleierutdanningen, nevnt i pkt. 2, 5, 15 og 20 i § 1.

Kunnskapsdepartementet har 14.07.2006 gitt et eget rundskriv F-14-06³ med kommentarer til forskriften. Departementet understreker i rundskrivet at adgangen til å vurdere en student som ikke skikket etter en særskilt skikkethetsvurdering bare må benyttes i helt spesielle tilfeller, når andre formelle og uformelle virkemidler underveis, som skal sikre at bare studenter som oppfyller kravene for vitnemål, ikke har avhjulpet situasjonen. Det viktigste virkemidlet ligger i følge departementet i selve studiet, dvs. at studenten kan stryke eller få ikke-bestått i fag eller praksis

I denne artikkel vil jeg konsentrere meg om lærerutdanningen, men det meste vil også gjelde for de øvrige nevnte utdanningene ved høyskolen.

3 LØPENDE SKIKKETHETSVURDERING.

Den løpende skikkethetsvurderingen gjelder alle studentene og skal foregå gjennom hele studiet. Den skal inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer. En student som utgjør en mulig fare for elevens fysiske og psykiske helse, rettigheter og sikkerhet er ikke skikket for yrket. Dette er et selvstendig kriterium og en bør merke seg at det er tilstrekkelig at det foreligger en mulig fare. Det er selvsagt ikke nok med en teoretisk mulighet for dette, men det må være nok at studenten i praksis har vist forhold som tyder på at det kan være en reell fare for at det samme kan gjenta seg i fremtiden. Men forskriften sier ikke at faren må være stor. Desto alvorligere forholdet er, desto mindre må faren være for gjentakelse.

4 SKIKKETHETSVURDERINGEN STARTER FRA DAG EN.

Det er viktig å understreke at vurderingen av skikkethet starter fra dag en. Studenten skal allerede ved studiestart gis informasjon om skikkethetsvurderingen og hva den innebærer, jfr. forskriften § 5. Denne informasjonen kan gis skriftlig, men bør forklares og utdypes av

³ Rundskrivet erstatter rundskriv F-060-99.

lærerne. Utdypingen bør skje ved gjennomgang av vurderingskriteriene i forskriften § 3 pkt. a) til f). Eksempelvis pkt .a som krever at studenten skal ha vilje og evne til omsorg og til å lede læringsprosesser for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for skolens virksomhet. En student som mangler omsorgsvilje eller -evne eller ikke vil eller klarer å følge skolens mål og retningslinjer skal ikke kunne bli lærer. De øvrige kriteriene kan stikkordsmessig oppsummeres til:

- vilje og evne til observasjon og ut fra dette skape et trygt og sikkert miljø
- ta ansvar for sin rolle som rollemodell for barn og unge i tråd med skolens mål og retningslinjer
- vilje og evne til kommunikasjon med barn, unge og voksne
- selv har problemer som gjør at en fungerer svært dårlig i forhold til omgivelsene
- liten selvinnsikt i forhold til oppgaver i studiet og senere yrkesrolle
- vilje og evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning

5 SÆRSKILT SKIKKETHETSVURDERING § 2.2.ledd

Hvis det etter en vurdering av studenten er begrunnet tvil om han eller hun er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering av studenten, jfr. forskriften § 2.2.ledd. Det er viktig å understreke at tvilen må være begrunnet. Begrunnelsen må knyttes til en eller flere av kriteriene for vurdering av skikkethet i § 3 og være konkret. For eksempel: Den 10.10.2006 i praksisperioden på skole A i klasse 6 b sa han til elev NN at «hun måtte være dum» som ikke hadde forstått forskjellen på svake og sterke verb.» Dette ble tatt opp av lærer X under etterveiledningen straks etter timen, men korreksjonen ble avvist med følgende kommentar: «Så pass må en elev i 6.klasse tåle». Studentens kommunikasjon med eleven og hans manglende vilje og evne til å korrigere sin adferd vil her skape tvil om studentens skikkethet som lærer. En episode vil i de alvorligste tilfellene kunne være nok. Ved mindre alvorlige avvik vil det være behov for ytterligere dokumentasjon. Dokumentasjon er sentralt og nødvendig krav som må være oppfylt for å kunne anse en student som ikke skikket. Forvaltningslovens saksbehandlingsregler gjelder i særskilt skikkethetsvurderingssaker, jfr. forskriften § 2.2.ledd. Det betyr foruten de alminnelige regler om saksbehandlingen i loven kapittel II og III. Avgjørelse om skikkethet er etter forvaltningsloven § 2b et «enkeltvedtak» som innebærer at studenten har partsrettigheter etter kapp IV-VI i loven; rett til forhåndsvarsel og uttalerett etter § 16, innsynsrett i saksdokumentene etter § § 18, rett til underretning om vedtaket etter § 24, rett til begrunnelse etter § 25 og klagerett etter §§ 28-34. Studenten vil også ha en viss rett til å få dekket saksomkostninger etter loven § 25.

6 TVILSMELDING OM SKIKKETHET § 8.

Den som mener at det er begrunnet tvil som en students skikkethet skal sende en tvilsmelding til institusjonsansvarlig om dette. Den som sender meldingen skal ikke anses som «part» i saken. Dette er et begrep som brukes i forvaltningsloven § 2 e som i tilfelle ville ha gitt vedkommende partsrettigheter (innsynsrett, uttalerett, klagerett m.m.) og også kunne ha betydd at vedkommende ble ansett som inhabil etter forvaltningsloven kap. II. Det er styret ved høgskolen som skal oppnevne denne institusjonsansvarlige, jfr. forskriften § 7⁴. Denne personen kan også være medlem av skikkethetsnemnda, jfr. forskriften § 6.

⁴ Styret for høgskolen oppnevnte Turi Iren Jacobsen ved avdeling for helse som institusjonsansvarlig 28.09.06 Sak 62/06

7 VARSEL TIL STUDENTEN § 9

Den institusjonsansvarlige skal sende et skriftlig varsel til studenten om at det er en begrunnet tvil om han eller hennes skikkethet. Deretter skal studenten innkalles til en vurderingssamtale. Institusjonsansvarlig skal sørge for at saken er så godt opplyst som mulig.

Studenten skal deretter få et tilbud om utvidet oppfølging og veiledning. Dette gjelder ikke hvis det er åpenbart at slik oppfølging ikke er egnet til å hjelpe studenten.

Kravet om at det skal være «åpenbart» innebærer at det bare i unntakstilfelle vil være aktuelt å unnlate å gi slikt tilbud. Det er adgang til å utsette en planlagt praksisperiode til den utvidede veiledningen er ferdig. Fra vurderingssamtalen skal det føres et referat som blant annet skal inneholde en beskrivelse av saksforholdet og hvilke planer det er for utvidet oppfølging og veiledning av studenten.

Dersom den utvidede oppfølging og veiledning ikke fører til nødvendig endring og utvikling hos studenten, skal institusjonsansvarlig fremme saken for skikkethetsnemnda, jfr. forskriften § 9.3.ledd.

Fra dette tidspunktet har studenten rett til å la seg bistå av advokat eller annen talsperson. Utgiftene til dette dekkes av institusjonen. Dette følger av universitets- og høgskoleloven § 4-10. 5. ledd

8 BEHANDLINGEN I SKIKKETHETSNEMNDA § 10

Regler om skikkethetsnemnda finner en i forskriften § 6. Nemnda skal opprettes av styret for høgskolen og består av 9 medlemmer; faglig leder for avdelingen, faglig studieleder, to representanter for praksisfeltet, to faglærere, to studentrepresentanter og en eksternt representant med juridisk embetseksamen⁵. Medlemmene oppnevnes for 3 år av gangen, bortsett fra studentrepresentantene som velges for ett år av gangen. To tredjedeler av medlemmene må være til stede ved behandlingen, dvs. minst 6 medlemmer. Faglig leder for avdelingen er leder av nemnda.

All skriftlig dokumentasjon skal følge saken til skikkethetsnemnda. Studenten skal varsles i god tid om tidspunktet for møtet og gjøres kjent med sakens opplysninger. Det betyr at studenten har rett til å få se alle sakens dokumenter og rett til å få kopi av disse. Studenten skal ha rett til å legge frem sine synspunkter for nemnda før møtet. Dette kan han eller hun gjøre både skriftlig og muntlig. Synspunktene som fremkommer muntlig bør nedtegnes, jfr. forvaltningsloven § .

Innstilling til styret/klagenemnda.

Ut fra det som foreligger av opplysninger i dokumenter og studentens synspunkter skal skikkethetsnemnda lage en innstilling til (styret eller) høgskolens klagenemnd med en vurdering av om studenten er skikket eller ikke. Innstillingen skal også inneholde om studenten bør utestenges helt eller delvis fra lærerutdanningen, samt lengden på utestengingsperioden og eventuelle vilkår for at studenten skal få gjenoppta utdanningen. Hvis nemnda ikke er enig om innstillingen, skal dette fremgå av innstillingen. De som er uenig i innstillingen skal også begrunne dette.

⁵ Oppnevnt av høgskolens styre 28.09.06 Sak 62/06 for perioden 01.11.06 til 01.11.09 (1.1.06 til 01.11.07)

9 BEHANDLINGEN I KLAGENEMNDA § 11

Ut fra skikkethetsnemndas innstilling treffer klagenemnda, om den er enig i innstillingen, et vedtak om at studenten ikke er skikket for å kunne være lærer i henhold til lov om universiteter og høyskoler § 4-10.3. og 4. ledd. Studenten har rett på begrunnelse. Denne bør stå i selve vedtaket, såkalt samtidig begrunnelse. Begrunnelsen kan også gis senere etter krav fra studenten, såkalt etterfølgende begrunnelse. En slikt vedtak vil innebære at studenten ikke vil få utstedt vitnemål for utdanningen. Vedtaket innebærer ikke nødvendigvis at studenten blir utestengt fra utdanningen. Det må i tilfelle gjøres særskilt vedtak om utestenging, som maksimalt kan gjøres for en periode på 3 år. Ved kortere tids utestenging kan styret/klagenemnda sette vilkår som må være oppfylt før studenten kan gjenoppta utdanningen.

Vedtaket skal også opplyse studenten om at hun eller han ikke kan søke eller ta imot plass ved tilsvarende utdanninger ved institusjoner under lov om universiteter og høyskoler i utestengingsperioden og at han eller hun må søke om opptak dersom utdanningen skal gjenopptas etter utestengingsperioden

10 MELDING TIL SAMORDNA OPPTAK OM UTESTENGINEN § 12

Det skal føres et sentralt register over studenter som er blitt ansett som ikke-skikket. Klagenemndas vedtak skal sendes til Samordna opptak, med opplysninger om studentens navn, omfang og utestengingsperiode, som skal føre registret. Hvis vedtaket blir omgjort etter klage, skal det også sendes melding til Samordna opptak om dette. Opplysningene i det sentrale registret om ikke-skikkethet skal slettes når utestengingsperioden er over.

11 KLAGE OVER VEDTAK OM IKKE-SKIKKETHET

Det fremgår av universitets- og høyskoleloven § 4-10. 4.ledd at vedtak om ikke-skikkethet og utestenging kan påklages av studenten etter reglene i forvaltningsloven. Klageinstans er Kunnskapsdepartementet eller et særskilt klageorgan oppnevnt av dette, jf. §5-1 sjuende ledd, er klageinstans. Departementet har i forskrift av 10.10.2005 nr. 1192 bestemt at det skal være en sentral felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 4-7 til § 4-10. **Denne sentrale klagenemnda** som oppnevnes av departementet skal ha sju medlemmer. Leder og en nestleder som skal fylle de lovbestemte krav til lagdommere. Tre medlemmer med erfaring fra eller kjennskap til studieadministrativt arbeid ved universiteter og høyskoler. Av disse skal minst et av medlemmene ha erfaring fra eller kjennskap til studieadministrativt arbeid ved privat høyskole (eller universitet), og minst ett av medlemmene skal ha erfaring fra eller kjennskap til studieadministrativt arbeid ved offentlig eiet høyskole eller universitetet. To medlemmer skal velges av og blant studentene. Leder samt nemndas medlemmer etter annet ledd bokstav b) oppnevnes for fire år. Leder og varamedlem for leder skal fylle de lovbestemte krav for lagdommere. Studentrepresentantene oppnevnes for to år. Ingen medlemmer kan oppnevnes for mer enn to perioder.⁶

Sekretariatet for klagenemnda skal ligge i Samordna opptak, jfr. forskriften § 3. Sekretariatet har ansvar for å forberede og tilrettelegge saker for nemnda. Klagenemnda er vedtaksfør når

⁶ Skikkethetsnemnda består derved av følgende medlemmer: Kristin Barstad (leder), Sigrunn Svenkerud, Martin Olsen, Bjørn Volleng, Irene Langeeggen, Turi Iren Jacobsen, Ida Kraby, Åshild Woldstad, Ole Johan Sæther + 1 medlem fra avdeling for helse

lederen eller nestlederen og minst fire andre medlemmer, herav en studentrepresentant, er til stede, jfr. forskriften § 4. Klagenemndas vedtak kan ikke påklages videre, jfr. forskriften § Klagen skal sendes til det organet som traff vedtaket, d.v.s. klagenemnda som skal behandle klagen på nytt. Organet kan da velge å opprettholde sitt vedtak eller omgjøre vedtaket. Hvis vedtaket opprettholdes, skal saken sendes til den sentrale klagenemnda til behandling.

12 VEDTAK OM IKKE-SKIKKETHET KAN BRINGES INN FOR SIVILOMBUDSMANNEN

Etter lov om Stortingets ombudsmann for forvaltningen av 22.06.1962 nr. 8 (Sivilombudsmannsloven) § 6 har enhver som mener å ha vært utsatt for urett fra den offentlige forvaltnings side rett til å klage til Sivilombudsmannen. Klagefristen er ett år fra vedtaket var endelig, jfr. Ombudsmannsloven § 6.3.ledd. Studenten kan klage over alle sider ved behandlingen. Han eller hun kan klage på saksbehandlingen, lovanvendelsen og skjønnsutøvelsen. Hvis studenten klager over selve vedtaket, vil Ombudsmannen normalt henvise studenten til å utnytte klageadgangen fullt ut før han behandler klagen som er sendt til Ombudsmannen.

13 VEDTAK OM IKKE-SKIKKETHET KAN PRØVES AV DOMSTOLENE, UNIVERSITETS- OG HØGSKOLELOVEN § 4-11⁷

Alle forvaltningsvedtak kan prøves av domstolene etter tvistemålsloven. Slike saker skal ikke behandles i forlikrådet og starter derfor direkte i tingretten. Dette går også fram av Universitets- og høgskoleloven § 4-11 om domstolsprøving av vedtak om bortvisning eller utestenging. Søksmålet skal reises i den rettskrets institusjonens administrasjon har sitt sete. For HIBU betyr dette Kongsberg tingrett. Søksmålet må være reist innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger. Det er høgskolen selv som må dekke alle omkostninger ved søksmålet, herunder også honorar til saksøkers advokat. Retten til dekning av saksomkostninger gjelder bare for tingretten, ikke hvis saken bringes videre i rettsapparatet. Tingretten kan da prøve alle sider ved vedtaket; både lovhjemmel, saksbehandling og skjønnsutøvelsen, jfr. U-H-loven § 4-11.3.ledd. Domstolene vil imidlertid i noen grad være forsiktig med å prøve forvaltningens skjønn, men vil i alle fall prøve om skjønnet har vært vilkårlig eller klart urimelig.⁸

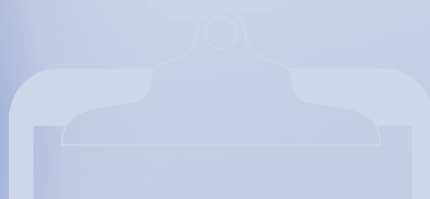
14 HVORDAN SKAL SAKSDOKUMENTER I SKIKKETHETSSAKER BEHANDLES ETTER OFFENTLIGHETSLOVEN?

⁷ Bestemmelsen er en videreføring av § 43 i den gamle universitets- og høgskoleloven

⁸ jfr. Erik Boe Innføring i Juss s.892, Tano 1993 hvor dette er uttrykt slik: "Det betyr at skjønnsutøvelsen bare kan prøves i den utstrekning den er uttrykk for myndighetsmisbruk eller brudd på faglige eller samfunnsmessige minstemål". Fusa-dommen og Fiskefor-dommen

Høgskolen i Buskerud
Postboks 235
3603 Kongsberg
Telefon: 32 86 95 00
Telefaks: 32 86 98 83
www.hibu.no

HØGSKOLEN
i Buskerud